

20-22

26-29

września

2 0 2 4

2.edycja

SZTETL
FALENICA

שטעטל פֿאַלעניץ

Festiwal Kultury
Żydowskiej
Linii Otwockiej

Kocham rodzinny Lublin, miasto dzieciństwa i młodości oraz Falenicę – gdzie 30 lat temu bez wahania kupiłam segment przy dawnej ulicy Handlowej, by tu właśnie spędzić resztę życia. Oba miejsca z tak bogatą żydowską historią aż prosiły się o swoje Festiwale Kultury Żydowskiej. W Lublinie w przyszłym roku odbędzie się już 6. edycja powołanego przeze mnie Lubliner Festiwał, a dzisiaj mam przyjemność zaprosić Państwa na 2. edycję projektu Sztetl Falenica.

Dwa miasta, gdzie kultura żydowska i polska nieustannie się przenikają, czerpią z siebie wzajemnie, fascynują i łączą kolejne pokolenia są moją inspiracją. Z miłości do nich, podziwu, chęci zachowania historii i Pamięci powstały oba Festiwale.

Etel Szyc

Przy żydowskiej ulicy Handlowej
Na żelaznym uchwycie
Wisi zegar mojego ojca,
Kołysze się, płacze i tęskni...

Nie widać już jak wahało się kołysze,
Nie słychać już jego cichej pracy.

W smutku zastygła pieśń,
Na zawsze zamilkł jego dźwięk.

Był u mojego ojca zegar
Z dwiema wielkimi wskazówkami.

Zawsze go będę pamiętał,

I pozostanę wierny tej pamięci.

Abram Ring, ze wspomnienia
w Sefer Falenica

Organizatorem Festiwału Sztetl Falenica jest Fundacja Ner Tamid – Wieczne Światło, założona w 2012 r. w celu upowszechniania wiedzy dotyczącej kultury, historii, tradycji i religii żydowskiej oraz Holokaustu. Fundacja Ner Tamid kontynuuje działalność Fundacji im. Ireny Sendlerowej (2007-2012) poprzez organizowanie wycieczek, warsztatów, wykładów, koncertów i innych wydarzeń kulturalnych poświęconych powyższej tematyce. Ponadto od 2007 r. Fundacja corocznie wydaje kalendarze o tematyce żydowskiej, a od 2012 r. organizuje spotkania świąteczne dla seniorów społeczności żydowskiej oraz Sprawiedliwych wśród Narodów Świata z okazji świąt żydowskich. Fundacja współorganizowała też obchody rocznicowe likwidacji getta w Falenicy. Prezes i założyciel Fundacji, Etel Szyc, zrealizowała do tej pory wiele projektów na rzecz krzewienia kultury żydowskiej i zachowania Pamięci. Od 2020 r. Fundacja jest organizatorem Lubliner Festival – Festiwału Kultury Żydowskiej w Lublinie.

20 września, piątek

18.00 / WCK Filia Falenica „Kulturoteka”,
sala kulinarna

Przy wspólnym stole – powitanie szabat

biesiada szabatowa z opowieściami o szabacie, pieśniami, warsztatem kulinarnym i wspólną degustacją
spotkanie z Hanną Kossowską, Eteł Szyc oraz Zofią, Czesławą i Henrykiem Rajfer

21 września, sobota

16.00 / WCK Międzyzlesie, hol

Z narażeniem życia. Polacy ratujący Żydów podczas Zagłady

otwarcie wystawy – wydarzenie organizowane we współpracy z Muzeum Polin

spotkanie z Anną Bando, Sprawiedliwą wśród Narodów Świata

19.00 / Restauracja Letnisko w Falenicy
zapisy w WCK Filia Falenica

Wieczór szabatowy. Hawdała

oprawa muzyczna: Czesława, Zofia i Henryk Rajfer, prowadzenie Eteł Szyc

22 września, niedziela

10.00 – 18.00 / targowisko w Falenicy

JARMARK ŻYDOWSKI w Falenicy, czyli kupujemy, sprzedajemy, bawimy się i jemy!

zapraszamy na targ staroci, kramy z jedzeniem oraz:

11.00 – 12.30 / targowisko

Na klezmerską nutę

zagrają: Mirosław Kuźniak – skrzypce i Marcin Maroszek – akordeon

12.00 / WCK Filia Falenica „Kulturoteka”, sala kulinarna

Drzewo życia – warsztaty tradycyjnej wycinanki żydowskiej

prowadzenie Monika Krajewska

13.00 / Skwer Nauczycieli Tajnego Nauczania przy parkingu „Kulturoteki”

Purim Show Cłowna Pinezki teatrzyk marionetkowy dla dzieci, Teatr Pinezka z Gdańska

16.00 / targowisko

Czulent palce lizać – pokaz kulinarny z degustacją
prowadzenie Hanna Kossowska i Etel Szyc

16.30 / Gruzińska Restauracja Tiflisi w Falenicy

Przedwojenne receptury koszernych trunków Haberfelda spotkanie z Piotrem Przeniosło z Fabryki Wódek i Likierów Jakob Haberfeld Oświęcim

18.00 / WCK Filia Falenica „Kulturoteka”, scena letnia

Szalom Falenic!

koncert zespołu BUM BUM ORKESTAR

26 września, czwartek

19.00 / WCK Międzyzlesie, sala widowiskowa
bezpłatne wejściówki w WCK Międzyzlesie
oraz online

Tango mych marzeń i snów

koncert w wykonaniu **Anny Dereszowskiej**
i Gang Tango Sebastiana Wypycha, tańczą
Piotr Woźniak i Anna Iberszer oraz Rafał
Maserak i Anna Głogowska

27 września, piątek

18.30 / Kościół Parafii Najświętszego Serca
Pana Jezusa w Falenicy

Nasze brzmienia... koncert zespołu KROKE

28 września, sobota

17.00 / WCK Filia Falenica „Kulturoteka”, sala
widowiskowa

Judaizm i jego symbole
spotkanie z Hanną Kossowską

19.00 / WCK Międzyzlesie, sala widowiskowa
Śmiech to zdrowie! kabaret żydowski
w wykonaniu aktorów Teatru Żydowskiego
w Warszawie: Henryka Rajfera, Marka
Węglarskiego, Moniki Chrzastowskiej oraz
Teresy Wrońskiej – akompaniament

29 września, niedziela

10.30 / zbiórka przy WCK Filia Falenica

Wzdłuż granic falenickiego getta

wycieczka rowerowa z przewodniczką Lidią Dańko

15.00 / skwer przy Pomniku Zagłady Żydów

Za chwilę ...

odślonięcie instalacji autorstwa Jacka Wiśnickiego
oraz plenerowa wystawa zdjęć Katarzyny Krajewskiej

15.30 / pomnik naprzeciwko Kinokawiarni Stacja

Falenica

Pamiętamy. Ceremonia przy Pomniku Zagłady Żydów w Falenicy

16.00 / WCK Filia Falenica „Kulturoteka”, sala

widowiskowa

Zapytaj rabina

spotkanie z Naczelnym Rabinem Polski Michaeliem Schudrichem

16.00 / WCK Międzyzlesie, sala nr 32

Warsztaty tańca żydowskiego

prowadzenie Monika Leszczyńska

18.00 / WCK Międzyzlesie, sala widowiskowa

Z Jerozolimy do Falenicy

koncert w wykonaniu Olgi Avigail Mieleszczuk

– wokół i Ezeza Mounka – instrumenty perkusyjne

Na wszystkie wydarzenia **wstęp bezpłatny**.

Zapisy na „Wieczór szabatowy. Hawdala” pod tel. 22-277 49 40
lub mail: falenica@wck-wawer.pl

Koncert „Tango mych marzeń i snów” – bezpłatne wejściówki do pobrania
na stronie www.wck-wawer.pl w zakładce „kup bilet” lub osobiście w WCK
Międzyzlesie, ul. Żegańska 1a

Zapis/wejściówka traci ważność z godziną rozpoczęcia wydarzenia. Jedna
osoba może zapisać/pobrać wejściówki dla max 2 osób. Podczas pozosta-
łych wydarzeń decydować będzie kolejność przybycia.

Małe żydowskie miasteczka, nazywane w języku jidysz sztetlami, były w XVIII wieku domem dla blisko 80 procent polskich Żydów. Mimo wichrów historii, carskich ukazów, czy nawiedzających świat co jakiś czas epidemii życie w sztetlach kwitło, zaś ich mieszkańcy, podążający drogą Tory i Talmudu, w niezmiennym porządku i zgodnie z tradycją uczęszczali do religijnych szkół żydowskich – chederów, kobiety przed ślubem w celu oczyszczenia udawały się do wypełnionej deszczówką mykwy, a rozświergotane w „mama-lojszn”, jak nazywano jidysz, rynki miasteczek były miejscem, gdzie zwożono towary ze wszystkich stron świata.

II wojna światowa i niemiecka nienawiść zakończyły historię sztetli, tak w Polsce, jak i w całej Europie Środkowo-Wschodniej. Ich mieszkańcy w większości zostali wymordowani podczas wojny. Po tysiącach żydowskich miasteczek pozostała utrwalona w musicalu „Skrzypek na dachu”-miejscowość Anatewka czy kolorowe płótna Marca Chagalla, który chętnie sięgał w swojej twórczości do wspomnień o sztetlach i ich magicznej atmosferze.

Podczas Festiwalu Sztetl Falenica nie zabraknie opowieści o pachnącym chałką tradycyjnym żydowskim miasteczku takim, jakim kiedyś była także i Falenica.

Sztetl Falenica z radością realizują dla Państwa:

Etel Szyc

Dyrektor artystyczna i pomysłodawczyni Festiwalu
Producenci:

Joanna Kolstrung

Alicja Czagowiec
Christyan Orzeszko

Zespół realizacyjny:

**Małgorzata Drozd-Domaciuk//
Natalia Misztal// Joanna
Sokołowska// Krzysztof
Kozłowski// Maciej Rukasz//
Piotr Szyc// Tomasz Piekut-
Jóźwicki// Marek Hubert**

Dziękujemy bardzo:

Radosławowi Ziółkowskiemu

Naczelnikowi Wydziału
Kultury i Sportu Dzielnicy
Wawer

Annie Cybart-Godusławskiej

oraz pracownikom
Wawerskiego Centrum Kultury
p. **Barbarze Karniewskiej**
Dyrektor WCK

p. **Małgorzacie Basiak**,
p. **Magdalenie Magrzyk**,
p. **Piotrowi Jaszczukowi**,
p. **Tomaszowi Sadowskiemu**

za ogromne zaangażowanie
i pomoc w realizacji
Festiwalu.

Specjalne podziękowania
dla księdza proboszcza
Krzysztofa Węglarza

Wawerskie Centrum Kultury, współorganizator Festiwalu Sztetl Falenica, obejmuje Wawerską Streżę Kultury w Międzylesiu oraz Filie w Aninie, Radości, Falenicy, Aleksandrowie, Marysinie i Zastowie. WCK stawia na aktywizowanie mieszkańców do uczestnictwa w kulturze, na budowanie szerokiej i różnorodnej oferty, na stwarzanie warunków do nieskrępowanej twórczości, na budowanie wizerunku własnego i miasta, jako miejsca rozwoju kultury i szerokiej współpracy międzysektorowej. Zadaniem Wawerskiego Centrum Kultury jako nowoczesnej instytucji jest zbudowanie modelu przystającego do ambicji, stylu życia i potrzeb odbiorcy i współczesnego świata. Podstawą działalności instytucji jest edukacja kulturalna, która przygotowuje mieszkańców do odbioru kultury, prowadzi do umiejętności podejmowania działań wspólnotowych i społecznych, podnosi jakość życia i jakość miejsca i jest realizowana w stałych sekcjach we wszystkich filiach WCK, w formie warsztatów, koncertów, spektakli teatralnych, wystaw, spotkań i wykładów. Wawerskie Centrum Kultury to miejsce bliskie wszystkim mieszkańcom, w całej ich różnorodności, to przestrzeń otwarta na różnorodność etniczną, na przenikanie kultur, na łączenie pokoleń, na wspólny dialog.

Pełny opis wydarzeń – zapraszamy na stronę

www.sztetlfalenica.pl

oraz na

facebook.com/sztetlfalenica

a także na strony internetowe Partnerów

ORGANIZATOR

**Fundacja
Ner Tamid**
נר תמיד

WSPÓLORGANIZATOR

PARTNER GŁÓWNY

The Torgov Family
Detroit, Michigan

Barbara Blumenthal

PATRON HONOROWY

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW

**Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji**

Dofinansowano ze środków dotacji Ministra Spraw
Wewnętrznych i Administracji.

**Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego**

**NARODOWE
CENTRUM
KULTURY**

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach
programu Narodowego Centrum Kultury: Kultura – Innowacje: Edycja 2014

Mazowsze w organizacji
pozarządowych

Zadanie publiczne dofinansowane ze środków
z budżetu Województwa Mazowieckiego

PARTNERZY

EIK Europejski Instytut Kultury

LETNIKO

Paulina Kozak-Marx

foto Falenica

STOWIECZKA RESTAURACJA

PM digital
www.wsparcie-it.com

PATRONI MEDIALNI

**SŁOWO
ŻYDOWSKIE**

DEBSKII
CLINIC

**KURIER
WAWERSKI**